

stra domna Baldechildis, regina maxima, nostris signaculis subter eam decerimus adfirmare. Vidobadus jussus. Signum gloriosi domni Chlotarii regis.

^a In Collect. concil. Labb. et Hard. legitur dies XIII pro die XXIII, quod forte typographorum osecitantis tribuendum est.

A Signum præcelæ Baldechildis reginæ. Data sub die ^a XIII mensis Decembris, anno V regni nostri, Stirpiniaco. In Dei nomine feliciter.

AD DIPLOMATA CHILDERICI II PROLEGOMENA.

Decem edimus diplomata sub Childerici II nomine, sincera quidem septem, sed supposititia tria. De sinceris primum agendum est.

§ I. — *Diplomata sincera.*

1. Diploma ^a n. I, quo Childericus II et Chinechildis regina Amando episcopo villam Barisiacum in Laudunensi pago sitam concedunt, sæpius editum recudimus ex apographo quod dominus Quinsert, inter alia plura, ex chartulario Sancti Amandi deprompsit, et in chartophylacium nostrum inexit. Miræus, *Opera dipl.* t. I, pag. 125, et alii editi in notis citati reginam appellant Blidechildem, quæ regina quidem, et uxor Childerici fuit, sed quam Childericus adhuc puer, anno 2 regni sui, quo datum diploma dicitur, in uxorem nondum duxerat. Genuinum hujus reginæ nomen docet chartularium, Hinechildis, seu asperiori sono, ut olim efferebatur, Chilnechildis, quæ scilicet relicta fuit Sigeberti II. Eo defuncto, in Austrasia tutelam gessit Childerici regis, geniti a viri sui Sigeberti fratre.

2. Childericus II dona monasterio Senonensi, in Vosago, contulit diplomate n. II, ex archivo Senonensi a Mabillonio deprompto, *Annal.* t. I, pag. 692. Desunt notæ chronologicæ; annum præfiximus 661, juxta receptam criticorum opinionem. Sic autem ii sententiam suam tuentur: Ab Ottone rege anno 949 confirmatum fuit instrumentum, ut videre est in *Coll. script. rer. Franc.* t. III, pag. 384, quod dicitur emissum ab antiquo *Hildrico rege*. Inde autem arguunt Childericum hunc fuisse hujus nominis secundum, quem antiquum vocant, ad discrimen cum Childerico tertio, regum Merovingicorum ultimo. Fatendum tamen id non bene congruere cum chronico Senonensi (*Spicil. Dacher.* t. III, pag. 275) quod conditum Senonense monasterium testatur anno Christi 720. Tunc autem, non Childerico II, sed Chilperico filio ejus, tribuendum foret diploma de quo agimus. Facilis de Chilperico in Childericum lapsus, nec raro gravius erraverunt amanuenses.

3. Proœmium breve diplomatis Childerici II, n. III, a pluribus editum, ex chronico Monasteriensi Sancti Gregorii depromptum est, exarato anno Christi 1194, a Martenio primum vulgato, nuper ab abbate Granddier, in *Hist. eccl. Strasburg.*, t. I, pag. 19, accuratius recuso. Ex chronico discimus collata fuisse hoc diplomate dona, a Childerico rege, monasterio Sancti Gregorii in Alsatia. Id quidem ex ipso fragmento erui nequit; sed nomen Embildis reginæ, quod ibi legitur, a Childerico II. emissum instrumentum docet; hoc enim nomine agnoscere est reginam Hinechildem, seu Chinechildem, quæ tutelam Childerici II gerebat, ut supra, num. 1, diximus. Ex chronico eodem, annus emissi diplomatis arguitur 661, aut circiter; ergo Coitinus, *Annal.* t. III, pag. 596, infelicitè arbitratur conditum Sancti Gregorii monasterium circa annum 607. Perit autographum, quod suo tempore saluum existisse ait chronographus, apud Marten. *Thes. anecd.* t. III, col. 1435. Notandum præcipue ibi Rotharium dici *Strasburgensem* episcopum. Prima enim est hæc *Argentinenensis* Ecclesie appellatio sub nomine *Strasburgi* ^b; de hoc videtur *Hist. Eccl. Strasburg.* t. I, pag. 20.

^a In nostra recensione. Edit.

^b Vide tamen Gregorium Turonensem, l. ix, c. 56.

4. Aliud exstat, n. X, omnino sanum ejusdem Childerici diploma, quo eidem monasterio conceduntur homines duarum villarum in Alsatia. Jam pluries editum, sed corrupte, recudit ex autographo Schœpflinus, *Alsat. diplom.* t. I, pag. 4, et æri incidendum curavit: Instrumentum, quo antiquius nullum Alsatia possidet, eodem Schœpflino teste. Monasterii hujus primarium nomen fuit *monasterium Confluentis*, ut hoc testatur instrumentum; et sic dictum, quod conditum fuit ad confluxum duorum rivulorum, ut docet Mabillonius, *Annal.* t. I, pag. 457. Quod autem sancto Gregorio dicatum fuit, Sancti Gregorii in Valle nomen sumpsit, vernacule *Munster en Gregoriental*.

5. Duo habemus Childerici II diplomata, pro monasteriis Stabulensi et Malmundariensi. Prius, n. V, a Martenio, ampliss. *Collect.* t. II, col. 9, ex chartulario Stabulensi depromptum fuit. Ibi Childericus II Germiniacum his monasteriis a Sigeberto rege concessum asserit. Expungenda insolita nota chronologica anno *Incararnationis* 640, ad calcem a neotericis addita, infelici computatione; neque enim, nisi post viginti abhinc annos Childericus II regnum auspicius est. Circa annum 664 datum fuisse conjunctum instrumentum, quod ibi Remaclus solo *abbatis* nomine appellatur, qui anno 662 episcopales infulas deposuerat, ut dicit Mabill. *Annal.* t. I, pag. 457. Fatemur tamen omissam videri posse vocem *episcopus*. Sic enim legitur: *Pater noster Remaclus et abba*. Scribendum forte fuit *episcopus et abba*, ut vulgo in aliis instrumentis vocatur Remaclus; et hæc lectionem tuetur vocula *et*, quæ hic otiosa manet, et prætermissam episcopi vocem indigitat.

6. Alterum Childerici II diploma, n. VII, ab eodem Martenio, ampliss. *Collect.* t. II, pag. 10, ex chartulario Stabulensi vulgatum, et sæpius recusum, confirmat monasteriis Stabulensi et Malmundariensi silvam quam eis Sigebertus II concesserat ^c, ad medietatem tamen reducta donatione. Hujus confirmatio data est sub nominibus Childerici simul et reginarum, Emnechildis, Sigeberti relicte, ac Blidchildis, uxoris Childerici; hæc ei nuperrime nupserat; emissum enim fuit instrumentum octavo regni regis anno. Id est anno Christi 667, quo vix quartum decimum annum expleverat Childericus. Hinc patet Remaclus, qui tunc dicitur Stabulensis et Malmundariensis abbas, vitam produxisse pluribus annis post annum 664, sub quo ipsius obitum ex conjectura collat Mabillonius, *Acta SS. Bened.* t. II, pag. 473, not.

7. Diploma n. IX, quo Childericus II immunitatem amplissimam concedit Dervensi monasterio, anno Christi 675 ascriptimus; datum enim dicitur anno regni III, quod de regno in Burgundia accipiendum est, siquidem in Burgundia situm est monasterium Dervense; regnum autem Burgundie adeptus est Childericus post mortem Clotarii III, qui obiit anno 670. Erutum fuit instrumentum ex chartario Dervensi, et ad fidem Camusatii a nobis recusum est; sed postmodum, inspecto ipso chartulario, et diligenter cum editis collato, paucas quidem, nec magis momenti, lectionum discrepantias deprehendimus, quas inter uncas ascriptimus.

^c Diploma Sigeberti vide supra, col. 321.

§ II. — *Diplomata spuria.*

Tria sub nomine Childerici II edita diplomata manifestæ falsitatis indicia exhibent.

1. Primum horum, n. IV, fingitur ad Amandum præulem et abbatem. Hoc diplomate Childericus Nantuacensi monasterio dona confert, et confirmat privilegium a Gregorio papa eidem monasterio concessum, quod ad se rex a Gregorio directum ait. Id verò falsum prodit; nec ullus papa nomine Gregorius exstitit regnante Childerico II. Deinde, datum dicitur diploma *Parisiis, anno v (regni) Childerici*, id est, anno Christi 664; hoc autem anno, Parisiorum civitas in Childerici ditionem nondum cesserat. Denique, privilegium emissum a rege dicitur, concedente Theodorico fratre ejus, quasi tunc regnaret Theodericus, qui nonnisi post annos plures rex renuntiatus est. Bulla Gregorii, quam Childericus confirmat, ipsa supposititia est. Amandus *præsul et abbas*, conditor Nantuacensis monasterii appellatur; is est Trajectensis episcopus, qui inter sanctos fuit relatus, et quem ibi sepultum pro conditore venerant Nantuacenses. Sed vetus fabella est potius quam traditio, ut Mabillonii, *Annal. t. I, pag. 373*, verbis utamur, quam tamen antiquis loci monumentis et martyrologiis consignatam, cum nova Gall. *Christ. t. IV, col. 215*, fatemur. Cointius, *Annal. t. III, pag. 791*, et Mabillonius, *Annal. t. I, pag. 461*, volunt falsarium confud-

A se Elnonense monasterium in diocesi Tornacensi, ab Elnone Belgii fluvio sic dictum, cum Nantuacensi monasterio in diocesi Lugdunensi, Helnoni monti proximo. Sic quoque conjiciunt auctores Novæ Galliæ Christianæ, ubi supra.

2 et 3. Duobus diplomatibus, n. VI et VIII, Childericus II ecclesiæ Cenomanensi concedit quidquid fisco competeat in curte, seu villa Arduno, in pago Pictaviensi. Ambo supposititia judicavimus, quæ non alia, nisi Actorum episcoporum Cenomanensium, auctoritate nituntur, quorum fides maxime suspecta est. Sic autem falsum arguimus. Prius diploma datum dicitur anno 7 regni Childerici, scilicet hujus nominis II; nam directum est ad Didoneum Pictaviensem episcopum, qui, regnante Childerico II, Ecclesiæ Pictaviensi præfuit. Porro, falsi indicium est hæc ad Pictaviensem episcopum inscriptio. Hoc enim in instrumento ecclesiæ Cenomanensi rex fiscales redditus in Arduni curte concedit; quod ad Cenomanensem quidem episcopum, nulla ratione ad Pictaviensem, spectabat. Alterum diploma anno regni II signatur, et ibi defunctus dicitur Berarius, Cenomanensis episcopus, qui non nisi post septimum a morte Childerici annua obiit. De anno quo Berarius decessit videsis institutam a Cointio, in *Annal. t. IV, pag. 33* et seq., disputationem. Adde in utroque formulas insolitas.

CHILDERICI II

FRANCORUM REGIS

PRÆCEPTIONES ECCLESIASTICÆ.

(ANNO 660 ad 673.)

I.

Diploma quo Childericus et Chinechildis regina villam Barisiacum in pago Laudunensi concedunt Amando episcopo ^a (ann. 651).

Childericus, rex Francorum, et Chinechildis regina, viro illustri Bertuino comiti et Bertelando vicario. Merito largitatis nostre munere sublevantur qui pro parentibus nostris, vel etiam pro nostre adolescentie etate famulantur. Proinde cognoscat magnitudo seu utilitas vestra quia nos, propter nomen Domini vel amorem celestem, apostolico patri nostro Amadeo episcopo, villam nostram, nuncupatam Barisiacum, sitam in pago Laudunensi, quam

C usque nunc fiscus noster tenuit, promptissima devotione, cum universis villulis ad se adspicientibus, et cum omni integritate ad se pertinente, concedimus et concessam esse volumus. Quapropter auctoritate nostra presenti decernimus ac jubemus, quod in perpetuum volumus esse inmansurum, ut ipsam villam memoratam Barisiacum, cum omnibus ad se pertinentibus, tam in terris, domibus, vineis, silvis, pratis, pascuis et mancipiis ibidem commanentibus, sicut fiscus noster ibidem tenuit ac possedit, et ipse pontifex domnus Amandus, ad opus monachorum suorum, absque ulla contradictione vel dominio ratione [*Leg. diminoratione*] teneat ac possideat. Sic

^a Ediderunt Miræus, *Opera diplom. t. I, pag. 125*, Cointius, *Annal. eccl. Franc. t. III, pag. 512*; Mabillonius *Ann. t. I, pag. 460*; Collectores scriptorum rerum Gallic. t. IV, pag. 643. Nos recudimus ex apographo domni Queinsert, congregationis S. Mauri, qui illud deprempsit ex chartulario XIII sæculi, in archivis S. Amandi recondito. Editis simillimum apographum nisi quod Chinechildem reginam appellet quam alii Blidechildem. Corruptum in editis nomen monuerant critici. Cointius, ubi supra, pag. 511, aut Chinechildem, ex chartulario S. Amandi, quod noverat, aut Hymnechildem, ex appendice ad *Vitam sancti Amandi a Chesnio editam*, legere jubet: quod et Mabillonio, ubi sup., placet. Certe hic male convenit nomen Blidechildis, quam Childericus, adhuc puer, nondum in uxorem duxerat; aut nomen Baltildis vel Baldechildis, matris ejusdem Childerici,

ut conjiciunt Labbeus, *Miscell. t. II, pag. 431*, et Foppenus, notæ ad Miræi *Opera diplom.*, ubi supra, quæ cum Clotario III regnabat in Neustria, concessit regno Austrasiæ Childerico, Clotarii fratri. Alterius diplomatis ejusdem Childerici fragmentum, infra referendum (*N. III*), memorat Elmildem regnam, quam nemo non agnoscit eandem quæ asperiori sono effertur voce Hymnechildis aut Chinechildis, *Mabill. Ann. t. I, pag. 456*. Ea erat relicta Sigiberti, quæ, cum filius suus in Hiberniam se recepisset, mansit in Austrasia apud Childericum, et tunc nihil ausa in gratiam filii sui profugi, contenta fuit nepotis sui Childerici tutelam gerere. De his fuse Pagius, in *Baronium, t. III, pag. 37*, et Collectores scriptorum rerum Francicarum, ubi supra.